

ігрових методів активізації навчання враховуються особливості поведінки в міжособистісних стосунках та професійні вміння учасників. Підбиття підсумків гри проводиться як загальна сума балів з ранжируванням.

Кривошлик Т. Д., канд. екон. наук, доцент,
кафедра страхування

МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Серед форм організації навчально-виховного процесу важлива роль належить семінарським і практичним заняттям. Вони сприяють поглибленню, систематизації і закріпленню знань студентів, розвитку їх пізнавальної діяльності і самостійності, умінню висловлювати й аргументувати свої думки, розвивають логічне мислення і культуру мови. Досягнення таких цілей забезпечується шляхом тісного взаємозв'язку семінарських і практичних занять з іншими формами навчального процесу (лекціями і самостійною роботою студентів), але не зводиться лише до рівня опитування, тестування, зачитування рефератів та виконання письмових контрольних робіт.

Навчальний процес повинен враховувати сучасні тенденції розвитку суспільства щодо нових вимог до підготовки фахівців, надаючи пріоритетне значення таким особистим їх якостям, як уміння самостійно й творчо мислити, аналізувати процеси, що відбуваються, прогнозувати їх розвиток, поповнювати знання. Для реалізації цих вимог, з метою активізації пізнавальної діяльності студентів, їх самостійності і творчості у процесі навчання поряд з традиційними методами важливо використовувати й активні методи навчання, до яких належать дискусії, мозковий штурм, ситуаційні завдання, кейси, рольові і ділові ігри тощо. Вибір конкретного методу або їх поєднання має визначатися: метою навчання; особливостями методики викладання конкретної дисципліни; задачами і змістом матеріалу конкретного заняття; часом, визначеним для проведення заняття; наявності наочних

матеріалів і технічних засобів; рівнем кваліфікації і особистих якостей викладача.

За дисципліною «Страхові послуги», яка вивчається на 4 курсі і має прикладний характер, семінарські й практичні заняття, як одна з основних форм практичної підготовки студентів, є надзвичайно важливими. Тому враховуючи необхідність застосування інноваційних підходів до підготовки фахівців економічних напрямків, відповідно до вимог Болонської декларації та пошуку оптимальної моделі побудови семінарських і практичних занять, при обмеженій кількості годин, що відводиться на них, можуть бути доцільними для використання такі активні методи навчання, як дискусії, практичні задачі та практичні завдання, розрахунково-ситуаційні завдання (case study).

Дискусії, які передбачають колективне обговорення певної проблеми з метою обґрунтованих напрямів її вирішення, доцільно проводити на семінарських заняттях, зокрема, за темами «Страховання життя» і «Медичне страхування». Студентам дається зазвичай одноманітне завдання, яке вони виконують спочатку індивідуально, а потім, у формі діалогового спілкування (дискусії) приймають відповідне рішення. За допомогою дискусії забезпечується достатньо висока активність учасників, розвивається вміння вести полеміку, обговорювати матеріал, захищати погляди і переконання, лаконічно і зрозуміло висловлювати свої думки. Але такого результату можна домогтися при умові, що кількість учасників дискусії не перевищує 8—10 студентів, щоб кожний міг забезпечити свій внесок у дискусію. Коли в академічній групі 25—30 студентів, які до того ж мають різний рівень знань, досягти конструктивної участі кожного з них достатньо важко, а іноді й неможливо.

Розв'язування практичних задач — це активний метод навчання, але лише при умові, коли не задачі потрібні для закріплення знань, а навпаки, знання потрібні для розв'язування задач. На відміну від інших технологій навчання, які активізують діяльність студента, задачі можуть бути складовою кожного практичного заняття і використовуватися за всіма темами дисципліни «Страхові послуги». У зв'язку з цим важливо щоб їх умови відповідали реальним практичним ситуаціям, тоді вони будуть сприяти активізації процесів творчого мислення у студентів, формувати уміння застосовувати для розрахунку теоретичні знання та обчислювальні навички.

Особливої актуальності на практичних заняттях за дисципліною «Страхові послуги» набуває виконання практичних завдань.

Вони передбачають певну страхову ситуацію та вимагають від студента її документного вирішення (наприклад, оформлення договору страхування, страхового акту). Причому пропонується проблемна ситуація, а студент сам моделює управлінський процес та документує його. Використання таких завдань сприяє виробленню у студентів професійних умінь і практичних навичок документування страхової діяльності.

Перспективним напрямком активізації роботи студентів щодо виконання цих завдань є застосування комп'ютерної техніки, зокрема на базі створеного в нашому університеті Навчально-практичного центру страхового бізнесу. Таким чином, студент матиме можливість перейти від традиційної паперової (ручної) роботи щодо складання страхової документації до комп'ютерної технології.

Розрахунково-ситуаційні завдання (case study) доцільно використовувати на практичних заняттях за темами «Страхування майна і відповідальності підприємств», «Сільськогосподарське страхування», «Автотранспортне страхування», «Страхування майна і відповідальності громадян».

Зазвичай завдання містять опис конкретної ситуації, що може виникнути в діяльності суб'єкта господарювання чи страхової компанії, і ключові питання, пов'язані наприклад, з аналізом нормативно-правового забезпечення страхових послуг, порядком укладення договорів страхування, визначенням страхових платежів, розміру збитку та страхового відшкодування, аналізом або складанням страхової документації. Розрахунково-ситуаційні завдання можуть бути орієнтовані на індивідуальну та групову діяльність студентів. Їх використання сприяє поглибленню знань студентів, формуванню вмінь аналізувати ситуацію, робити розрахунки, формулювати висновки та приймати відповідні рішення.

Застосовуючи активні технології навчання важливо щоб всі студенти мали бажання працювати в активному режимі, а не просто були присутніми на заняттях. Слід зауважити, що наразі не всі студенти готові до введення таких методів навчання. Сильні студенти, з високим рівнем контактності виявляють вищу активність, ніж замкнуті та слабкі. Особливо це проявляється під час роботи студентів у малих групах, коли сильні студенти намагаються «тягнути» групу, а більш слабкі — відразу стають пасивними.

Тому використання активних методів навчання висуває нові вимоги до особистісних та професійних якостей самого викладача і потребує від нього майстерності і особливо трудомісткої ретельної підготовки. Йому потрібні значні зусилля і час для ство-

рення великої кількості навчальних матеріалів, а також матеріально-технічні засоби навчання (наприклад, наочні матеріали, комп'ютер, відеомагнітофон, відеозаписи тощо). Крім того, викладачу слід уміло спланувати й чітко організувати заняття.

Лише розумне використання вищезазначених методів дасть можливість викладачу раціонально організувати навчальний процес, активізувати пізнавальну діяльність студентів, розвивати їх мислення, формувати практичні уміння та навички.

Лібіх К. О., канд. екон. наук, старш. викл.,
кафедра страхування,
Лібіх С. П., старш. викл.,
кафедра іноземних мов ФЕФ

ОНОВЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ВНЗ

Освіта нині розглядається як стратегічно важлива сфера життя суспільства, як важливий фактор розвитку та посилення інтелектуального потенціалу країни, як гарант її самостійності, самодостатності і міжнародної конкурентоспроможності. З огляду на це, сучасний освітній процес має бути вибудований таким чином, щоб сприяти досягненню мети — формування нового типу особистості, характеристиками якого є високий інтелектуальний рівень розвитку; вміння мислити стратегічно і тактично; активна реалізація внутрішніх потенціалів, у т.ч. на благо суспільства.

Перед ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», як перед дослідницьким університетом, стоять конкретні завдання, серед яких — упровадження інноваційних технологій у навчальний процес. Інноваційні технології навчального процесу — це спосіб організації та ведення навчального процесу на основі нових форм і методів навчання, що дозволяють досягти вищого рівня якості фахової підготовки студентів. Важливу роль при цьому відіграє процес оновлення навчально-методичного і матеріально-технічного забезпечення. Ми розглядаємо ці поняття в комплексі та їх взаємозалежності, оскільки розробка і впровадження нової на-